

Beslutningsforslag nr. B 1. Fremsat den 8. oktober 2008 af Lise von Seelen (S), Yildiz Akdogan (S), Orla Hav (S), Leif Lahn Jensen (S), Mogens Jensen (S), Flemming Møller Mortensen (S) og Rasmus Prehn (S)

Forslag til folketingsbeslutning om en national strategi for folkebibliotekerne

Regeringen pålægges inden den 1. december 2008 at udarbejde og fremlægge en plan for en national strategi for folkebibliotekerne med det formål at sikre en bred og lige adgang til kulturoplevelser og viden i Danmark.

Biblioteksstrategien skal udarbejdes i samarbejde med de relevante parter og bør som minimum indeholde følgende tiltag:

- 1) at sikre bred og lokal adgang til oplysning og viden uanset geografisk og social baggrund,
- 2) at formulere en fælles, overordnet vision for adgang til kulturoplevelser via folkebibliotekerne,
- 3) at øge tilgængeligheden for læse- og ikt-svage borgere (informations- og kommunikationsteknologisvage),
- 4) at styrke kommunernes incitament til at understøtte og udvikle folkebibliotekerne gennem en lokal bibliotekspolitik,
- 5) at sikre, at tilbuddet om folkebiblioteker fortsat er et kommunalt, gratis tilbud for borgerne.

Gennem snart 100 år har Danmarks folkebiblioteker understøttet folkeoplysning, kulturoplevelser og videnadgang lokalt. For at kunne fortsætte dette arbejde har folkebibliotekerne brug for et fælles politisk udgangspunkt: en ny national strategi for folkebibliotekerne, der skal danne grundlag for en videreudvikling af lov om biblioteksvirksomhed fra 2000.

Målet med biblioteksstrategien er at sikre, at folkebibliotekerne indgår som et stærkt aktiv i udviklingen af det 21. århundredes vidensamfund og fortsat understøttes som et vigtigt led i fastholdelsen af det demokratiske samfund på lokalplanet. Fremtidens folkebiblioteker skal være centrér for lokale netværk. Folkebibliotekerne skal fungere som katalysatorer for samarbejde mellem borgere på tværs af institutioner, foreninger, virksomheder og sociale og politiske grupperinger. Med folkebibliotekerne skal vi sikre et reelt vidensamfund for alle.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Der er flere argumenter for at sætte et arbejde i gang med en national strategi for folkebibliotekerne. Her nedenfor nævnes fire af de væsentligste.

1. Både internationale og nationale instanser taler for nationale strategier for folkebibliotekerne

Man har fra flere sider opfordret til, at der bliver udarbejdet strategier for videndeling nationalt.

Først og fremmest har man på topmødet World Summit on the Information Society i FN i 2005 anbefalet, at alle medlemslande nationalt laver overordnede og samlende strategier for udviklingen vedrørende adgang til viden, herunder at alle relevante aktører også arbejder målrettet på at sikre adgang og nødvendig læse- og informationskompetence lokalt gennem udbygning af bibliotekernes service til borgerne. I FN har man også i organisationen for uddannelse, videnskab og kultur (UNESCO) opfordret medlemslandene til at få vedtaget nationale strategier omfattende biblioteksforhold, og det samme gælder i den internationale biblioteksforening (IFLA).

De ovenstående internationale udmeldinger harmonerer med de ambitioner, som både regeringen og Folketinget har formuleret herhjemme. I globaliseringsstrategien fra 2006 er målsætningen for Danmark f.eks. formuleret således: »Hovedmålene for strategien er at sikre Danmark en stærk konkurrencekraft i den globaliserede markedsøkonomi og en stærk sammenhængskraft, så vi fortsat har et trykt samfund uden de store skel. Globaliseringsstrategien vil styrke forskning og uddannelserne, skabe flere vækstiværksættere og motivere en stadig stigende andel af danskerne til at tage en videregående uddannelse.« (www.videnskabsministeriet.dk). Endelig har Videnskabsministeriet også eksisterende strategier, der understøtter disse mål, men disse rummer ikke den overordnede, fælles politiske vision for, hvordan der sikres adgang til viden på lokalt niveau i kommunerne og specifikt vedrørende folkebibliotekers rolle i sammenhængen.

2. Lov om biblioteksvirksomhed fra 2000 kræver viderudvikling

Der er nu snart gået næsten ti år, siden vedtagelsen af lov om biblioteksvirksomhed i 2000 med dens ligestilling af materialeformer og ressourcer, f.eks. internettet. Konkret er loven blevet udmøntet gennem bl.a. Biblioteksstyrelsens sektorstrategi »Fra information til viden« (2005) og en række udviklingsprojekter og udviklingsinitiativer, som er støttet af udviklingspuljen, og som har dannet internationalt forbillede.

I den forløbne tid er særlig de digitale tilbud og borgernes anvendelse af disse i voldsom stigning, ligesom stadig mere viden, information og kultur produceres digitalt. De seneste års biblioteksundersøgelser (herhjemme bl.a. KL's og Århus Kommunes undersøgelser) peger på en ændret brug af bibliotekerne, således at op mod 50 pct. af bibliotekets besøgende bruger biblioteket til andet end hjemlån af bøger og andre materialer.

Denne udvikling skal der tages højde for med en ny, overordnet, fælles vision for opgaven, således at både borgere, lokalsamfund, politikere og embedsværket har en fælles forståelse for og forventninger til biblioteksservicen og rammerne for opgaveløsningen.

3. Mange har ikke kendskab til folkebibliotekernes service og rolle

Den seneste tids intense debat om folkebibliotekernes rolle i dagens samfund afspejler, at der i dag er mange, der ikke kender til folkebibliotekernes service og rolle. I debatten har mange debattører primært lagt vægt på bøgernes rolle, og det understreger, at der i dag er et manglende kendskab til, hvad det er for en rolle, folkebibliotekerne spiller i samfundet. Mange interessenter, lige fra bogbranchen til brugerne og det politiske niveau, er ikke fuldt ud klar over folkebibliotekernes virksomhed. De er endnu ikke blevet fortrolige med det udvidede biblioteksbegreb: at det er lovpligtigt for folkebibliotekerne at give adgang ikke bare til bøger, men også til internet, film, musik og multimedia.

Alle ansvarlige må derfor nu påtage sig at medvirke til at skabe kendskab til biblioteksbetjeningen, herunder netbibliotekerne og de nye opgaver, som folkebibliotekerne senest har påtaget sig i forbindelse med integrationen af Borgerservice og borger.dk. Folkebibliotekerne spiller en helt central rolle i dagens viden-samfund, hvor det mere end nogen sinde er vigtigt at sikre alle borgere mulighed for adgang til information og viden.

4. Finland som forbillede

I Finland har man i 2003 vedtaget 2010-programmets politik (»Library Development Programme 2006-2010«, Ministry of Education and Culture, 2006) for tilgang til kundskab og kultur. Her understreges bibliotekernes rolle som møde-, lærings- og kultursted. I Danmark kan vi lade os inspirere af Finland. Vi har på samme måde brug for et instrument til

at udstikke retningen for folkebiblioteksudviklingen frem mod 2020.

Når danske folkebiblioteker i dag står relativt stærkt, skyldes det fire forhold: for det første, at Danmark siden 1920 har haft en national bibliotekslov, for det andet, at landet samme år fik en central statslig myndighed på området, som kunne fremme udviklingen, for det tredje, at man gennem koordination og fælles nationale løsninger optimerer udnyttelsen af folkebiblioteker og sikrer ensartede professionelle løsninger, og for det fjerde, at der på det lokale plan har været og er et stærkt kommunalpolitisk engagement i biblioteksudviklingen.

En politisk vedtaget strategi for området er afgørende for, at folkebibliotekerne også i fremtiden får de bedst mulige vilkår og dermed kan yde en bred og lige adgang til kultur og viden for borgerne i lokalområderne.

Skriftlig fremsættelse

Lise von Seelen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en national strategi for folkebibliotekerne.

(Beslutningsforslag nr. B 1).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.